Ч. 26 (128). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, неділя, 8 квітня 1928 р. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. Адреса: Нова Зоря, Львів, Сапіги 26, І. п. Конто П. Щ.: Краків 405.867. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

В обороні Унії.

(З життя католицької Церкви в Румунії).

В останньому числі подали ми вістку, що румунський сенат ухвалив новий віроісповідний закон, з пропущенням тих точок проєкту, котрі кривдили католицьку Церкву. Коли воно справді так, то є се ознака побіди румунських греко-католиків, котрі своєю рішучою поставою з успіхом бороняться перед наступом пануючого в Румунії православя. А сили румунських католиків чисельно невеликі: дещо більше над півтретя міліонів. Половина з них се греко-католики, що компактною масою заселюють Семигород, прилучений до Румунії договором у Тріяноні в 1919 р.

Покійний король Фердинанд, по вірі католик, бажав утвердити становище католицької Церкви в Румунії через конкордат. Від 1921 р. велися в тій справі переговори з Ап. Столицею. Конкордат сей підписаний щойно 10. V. 1927 р. — ще й доси не ратифікований Румунією.

Важнійші постанови конкордату такі: границі епархій не можуть виходити поза державні межі, епископи мусять мати румунське горожанство. Іменує їх Ап. Столиця за попереднім порозумінням з ром. урядом. Епископи складають присягу вірности держ. владі. Кат. Церква матиме одно греко-католицьке архіепископство в Блязендорфі з епископами-помічниками у Вел. Вараждині, Люґоші й Ґерті і нове епископство для Українців на півночі краю. Для римо-католиків — архіепископство в Букарешті з еп.-помічниками в Карльсбурґу, Темешварі, Шатмарі і Яссах. Голова вірмено-католиків матиме осідок в Ґерті. Гр.-кат. архіепископ і епископи є з уряду членами Сенату, з римо-католицьких достойників входить до Сенату тільки архіепископ. Кат. Церкву признається правною особою. Епископи мають право засновувати нові парохії. Кат. Церква має право основувати і власним коштом удержувати народні й середні школи, під контролею міністерства освіти. З продажі церковних дібр (при переведенню земельної реформи) твориться катол. релігійний фонд під управою всіх кат. епископів. З того фонду покривається всі церковні розходи. Держава доплачує щойно, коли не вистарчать приходи рел. фонду. Дух. Семинарії залежать від епископів але мусять в них викладати румунську історію і літературу.

Проти того конкордату, до речі, для держави дуже корисного, виступила зараз по смерти Фердинанда православна більшість. Православні церковні кола назвали його спробою „католизації" народу. Під їх натиском уряд відволікає ратифікацію конкордату, що більше недавно виступив у законодатних палатах з проєктом нового віроісповідного закона.

Сей закон віддавби Церкву під нагляд і в залежність від державної управи. Кожда віроісповідна громада малаб до 6 місяців подати свої статути на затвердження адм. владі, якщо хоче мати характер правної особи. Церква як цілість не може бути правною особою. У висліді булоб повне розбиття церковної орґанізації, що влекшилоб православну пропаґанду між католиками.

Не диво, що вістка про сей проєкт сильно схвилювала румунських католиків. В цілім Семигороді відбувалися демонстрації греко-католиків проти проєкту віроісп. закона. В Марош-Вашаргелі греко-католики урядили маніфестаційний похід, в якому взяло участь 5000 народу з духовенством. Були навіть кріваві сутички. В тій справі внесли в березні греко-католики інтерпеляції в законодатних палатах. Можна надіятися, що румунські католики невдоволяться самою ревізією нового віроісповідного закона, але будуть домагатися забезпечення прав Церкви через ратифікацію конкордату.

За душу народу!

Всі руїнники й хаотики знають, що лиш тоді дійдуть до своїх цілей, коли заволодіють душею народу. Тож наш обовязок рятувати її, душу нашого народу. Тут можна прикласти слова Спасителя: „Щож бо за користь, хочби ти позискав цілий світ, а душу свою погубив?" — Справедливо підносимо наш патріотизм, витревалість в невигодах і геройство в нерівних боях, що їх виявив наш нарід в початках послідної визвольної війни. Спалахнули однак ті чесноти як соломяний огонь, — не принесли бажаного успіху, — бо сила народньої душі **заломилася.** А душа ся вже давніше була хора. На се нераз звертали нам увагу наші Владики в пастирських листах і науках. Чи не раз з болем батьківського серця вказували на страшні в наслідках обяви хоріб нашої народньої душі: на піянство, розпусту, брак згоди й жертвенности, непошану й непослух Авторитетови та загоріле партійництво? Вони не лиш вказували на ті лиха, але й подавали найліпші засоби на їх усунення та оздоровлення. А чи з належною увагою прислухувався нарід їх голосови, чи поважно брав собі до серця їх перестороги, вказівки й ради? Як мало уваги звертало громадянство на душу народа! А прецінь не тяжко доказати, навіть статистикою, що народні лиха і хиби уступають і зникають, коли в ділянці духового, передовсім релігійного життя є все в порядку, — і що навпаки, вони розвиваються, де живчик релігійного життя слабне, або й цілком занидіє.

Наші кличі під сю пору мусять бути отсі: більше старання про духове життя, більше уваги на душу, більше духової радости в народньому життю, більше духового тепла у вихованні й образуванні молоді в літературі й мистецтві і т. д.

На жаль є люде, котрі навіть перечать істнування душі, та стремлять до того, щоб молодь і цілий нарід відвести від всякого релігійного впливу. Як загальний лік будучности ставлять вони „свободу", говорять про свободу „совісти й віри". Повною однак свободою думають обдарувати лиш недовірків і ворогів релігії, а для віруючих, для Церкви й її слуг лишають ледви скупеньку її частину. Що більше, поширюючи злобні вісти, що, мовляв, всьому лиху, яке переживає нарід, винні Церква і священики, виповідають Церкві явну війну.

Мій Боже! Кудиж ми прямуємо?! Останні літа такі сумні для нашого народу, — стільки пониження, моральних і матеріяльних терпінь, стільки безробітних, стільки нужди по селах і містах — і стільки в нас незгоди, роздорів, ворогування і гризні... На овиді вже зловіща заграва релігійної боротьби, що мусить ще більше ослабити і так немічний наш орґанізм. „Кожна боротьба проти віри, Церкви і духовенства, це боротьба проти душі власного народу, вона обезсилює і затроює народню душу", — говорить знаменитий епископ Кеплер.

В книзі Маккавеїв (І. Макк. 3, 42. сл.) читаємо ось що: „Юда й брати його бачили, що чимало було лиха та що ворожі полки заняли границі держави, дізналися й про приказ короля Антіоха, що зміряв до погуби і винищення народу. Тож сказали один до одного: не дамо понижувати нашого народу, — за нарід і за наші святощі станьмо до боротьби! І зібралися на воєнне поготівлє, та, щоб моленням виблагати милосердя і помилування".

Точно в тімсамім положенню найшлися й ми тепер. Тож по приміру Маккавеїв повинні ми, єдностю злучені, стати до спільної духової боротьби, для оборони нашої святої віри й Церкви, для оборони скарбів наших душ і душі народу.

о. Лев Вань.

Справа виборчих відозв. Редакція „Нової Зорі" дякує щиро всім Вп. членам орґанізації і передплатникам за прислання відозв, летючок, а з деяких околиць навіть д. інтересних заміток в справі виборчого руху. Весь той розмірно великий матеріял вимагає значного часу для його впорядкування і ексцерпування. Помістити той матеріял в „Н. З." неможливо, длятого він в порозумінню з ред. „Поступу" буде використаний в тім нашім журналі. Короткий вступ, перші ексцерпти з того матеріялу, а саме з відозв УНДО-ня, знайдуть читачі вже в найблизшій книзі „Поступу" за март-квітень. Буде се одинока збірка політичних голосів, летючок, відозв і арґументів по можности всіх партій, котрі оперували на укр. території. Звертаємо увагу, що без пізнання атмосфери наших перших виборів під Польщею трудно буде опісля виробити собі погляд на розвиток політичного духа нашої суспільности. „Поступ" замовляти по адресі, Львів, ул. Сапіги 26/І. Ціна поодинокої книжки 2 зол., річна передплата (5 книжок) 10 золотих, заграницею 1 1/2 доляра.

ДУХОВИЙ РОЗКЛАД І БЕЗСИЛЛЯ ВІЗАНТІЙСТВА.

Стаття надіслана з кругів Духовенства.

I.

Східна Церква відорвавшися від католицької Церкви не тільки стратила свій питомий авторитет і остала поневолена світською політикою, але також відтяла від себе приплив життевої сили і в слід за тим попала в занепад і духовий розклад.

Христос наділяючи свою Церкву своїм Авторитетом, дав їй також всю силу і життя, щоб могла не тільки остоятись при своїм Авторитеті, але також щоб могла сповняти і продовжати діло спасення людського роду, від Христа їй поручене. Катол. Церкві отже дав Христос всю свою науку, всі святі Тайни, всі свої заслуги, світло і власть. Вкінци і сам остався в Тайні Евхаристії, в котрій уділяє життя своїй Церкві. Як колись живючи на земли як воплочений Бог, так тепер в Тайні Евхаристії перебуває з людьми в найблизшім контакті, за них і в імени їх молиться, з ними і за них продовжає в безкровний спосіб свою кроваву жертву Голгофти, найтіснійше лучиться в св. Причастю, стається з ними одно, чи радше перемінює їх духово в себе, так, що в той спосіб катол. Церква становить одно містичне тіло Христове, котрого головою є Христос. Иншими словами можна сказати, що катол. Церква є помноженим і продовженим воплоченем Сина Божого. (За Бензон-ом: Христос в життю Церкви). Бо в кат. Церкві і через катол. Церкву Христос дальше учить, ділає, терпить і сповняє своє месіянське діло. І ся сила і життя Христа неустанно бє в катол. Церкві і не допускає, щоб людський чинник, котрий так часто улягає немочам і упадкам, взяв верх і допровадив до упадку і руїни.

Східна Церква однак відорвавшись від катол. Церкви тим самим відтяла від себе життєву силу, а засудила себе на духовий занепад і духовий розклад. Подібно як галузь відчімхнена від живого пня тратить соки й усихає, так усхла і Східна незєдинена Церква. Вправді затримала вона святі Тайни, священьство, науку перших Отців Церкви і передання, однак відтята від світла і приплину неустанно пульсуючого життя катол. Церкви, попала в темряву. А прочу життеву силу, яка їй ще осталася, придавила і придусила так, що замісць життя, наступило завмирання, відтак смертельний розклад її орґанізму, подібно як вода зібрана в якімсь місци, коли не має свіжого припливу і відпливу, псується і переміняється в багно, або подібно, як в орґанізмі людськім, коли спожитий корм не є травлений, тоді він спричинює ослаблення і забурення орґанізму, хороби і відтак смерть.

І тому в нідрі Східної незєдиненої Церкви витворився гниючий рак, який спричинив духовий розклад. І звідси в ній ті сектанства, бунти, інтриґи і роздори, які спричинили також упадок державний. Сектанство се знаменна черта кождої Церкви відпавшої від катол. Церкви. Бо коли в катол. Церкві є одна віра, одні Св. Тайни і один Пастир, у відпавших церквах є неустанний розклад на ріжні секти, які себе побивають і собі противорічать. Східна незєдинена Церква не витворила духового життя, бо сама його стратила, а в слід за тим не витворила правдивої культури, яка полягає на ублагородненню внутрішного чоловіка, на внутрішній життевій силі. Що найбільше вона могла спричинити при помочи світської держави тільки сезонову, зверхну, та матеріяльну культуру.

І що остало з візантійської величавости? Ані сліду. **Nec locus ubi Troia fuit.** Іслям всьо знищив. По візантійській культурі остав хіба бациль гнилого рака, який затроює досі народи на Сході. Таксамо що остало з Росії? На що придались величаві будівлі та церкви від золота капаючі? Остала одна гнила проказа большевизму, яка заражує цілий світ. Наші оборонці візантійства вказують на факт, що на Україні була давно така культура, що о ній в тім часі навіть не снилося Западови. Але чи се була правдива культура? Матеріяльний добробут та будівлі не становлять іще основи культури. Тільки живе життя, тільки внутрішна духова сила є непобідимою остоєю навіть серед найстрашнійших бур історичної долі. А тої життевої сили Україна як раз не отримала і тому та культура з Візантії щезла, а нарід духово затроєний, досі не може сконсолідуватися в одну духову та могутню силу.

У народів на Западі положили тревалі основи правдивої культури місіонарі висилані катол. Церквою. Вони голосячи правди віри і життя з віри перетворили і відродили ті народи до тревалої духової культури. Майже всі ті місіонарі свою діяльність між первісними і поганськими народами запечатали мученичою смертю, а їх кости і кров стали сильнійшими підвалинами до культурної будівлі тих народів, ніж основи з каміння та цементу. І ті народи завдячують свою культуру катол. Церкві, тою культурою вони дихають, жиють і розвиваються, навіть коли вони пізнійше погордили катол. Церквою.

В українськім народі не прийшло з вірою з Візантії також відродження духове, внутрішне. У нас не було католицьких місіонарів, а апостоловання у нас св. Ап. Андрея, се тільки бажана побожна леґенда. По урядовім указу наш нарід охрещено, по формі зареєстровано як християнський нарід, але внутрішне його життя не було перетравлене і відроджене духом надприродної віри. І тому наші „починки“, як мовляв пок. Таничкевич, остають завсігди починками без реального і тревалого успіху, наша праця сизифова, або розбіжна. І навіть коли ми чогось доробимось, то не вміємо вихіснувати і заховати для нашого добра, а нашою нездарністю або байдужністю дозволяємо чужим збогачуватись нашим дорібком, а самі остаємо безталанні та як ті бурлаки без кута і хати.

Католицька Церква, наділена божим Авторитетом і жиюча життям христовим є чинником **консервативним,** заховуючим всьо що позитивне, добре і хосенне. Тим самим вона спинює смертоносний розклад. Вона є світлом, котре розганяє темряву і показує правдиву дорогу до життя і поступу. І тому слова висказані Христом до Апостолів, що вони є світлом світа і сіллю землі, відносяться також до катол. Церкви.

Є два головні табори на землі, царство боже с. є католицька Церква під проводом Папи і царство упавшого світа під проводом сатани. Між тими двома таборами нема поєднання, нема перемиря, нема уступок і компромісів. Свідчить о тім історія. Католицька Церква як Церква воїнствуюча неустанно бореться і реаґує на всі ворожі наступи сего світа, котрий спрягається зі всіми темними силами, щоб її знищити. Однак катол. Церква остає і остане непобідима, вона завсігди остає світлом, котре в темряві світить і темрява не може його обняти, а люта сила пекла не потрафить її перемогти.

Зовсім інакше мається річ зі Східною незєдиненою Церквою. Вона стративши божий Авторитет і відтята від припливу божого життя в своїм орґанізмі, сталася поневоленою рабинею без сили, без рішучої волі, здана на ласку і неласку всяких чинників світських І тому вона будучи в духовім розкладі не тільки не може реаґувати на всяке деструктивне зло, але навіть сама хилиться на всі боки, всім кланяється, входить в компроміси з всякими сектами і улягає навіть впливови протестантизму. З всіми потрафить годитися, а ненавидить одну тільки католицьку Церкву.

Атентат на директора Сабата.

Вівторок 3. ц. м. якісь невислідженi ще досі осібняки виконали атентат на дир. академічної ґімназії Миколу Сабата. Поліційне слідство усталило такий перебіг атентату: Вівторок о год. 9. вечером задзвонив хтось до помешкання директора Сабата. Коли наймичка отворила двері — чотирох молодих замаскованих людей відштовхнувши її від дверий, насильно ввійшли до середини. На крик служниці збіглися домівники і на вид замаскованих напасників, з котрих кождий держав у руці револьвер, почали голосно кричати і через вікно кликати помочі. Напасники не приготовані видко на такий оборот справи збентежилися. На сходах стрінули заалярмованого криком терціяна Елїясевича. На вид його замасковані почали стріляти, при чому один стріл ранив терціяна в руку. Потім ніким вже не здержувані напасники вибігли на улицю та повтікали. Завізвана поліція почала слідство, котре одначе покищо не дало жадних результатів. В ночі арештувала поліція кількох учнів академічної ґімназії. — Де шукати винуватців і взагалі мотиву сього нечуваного бандитського нападу — важко на се питання нині відповісти. По всякій імовірности був це акт пімсти якихсь невідвічальних чинників. Годиться зазначити, що директор Микола Сабат — загально поважаний і заслужений для укр. шкільництва громадянин, тішиться великим довірям і симпатіями серед широких кругів громадянства. Багато праці, запалу та енерґії вложив він м. ин. на полі укр. високого шкільництва, викладаючи з самопосвятою та серед дуже прикрих обставин на приватному укр. університеті у Львові. Все українське громадянство до глибини зворушене цим злощасним атентатом на нашого передового педаґоґа та громадянина-патріота.

Міста в Польщі.

Котрий елемент в них зростає?

„Курєр Заходні“ містить статтю Бол. Затора п. н. „Поляки-жиди“, в якій старається виказати, що в містах польський елемент зростає щораз більше. Він зачинає від Варшави й на основі статистики доказує, що на сто новонароджених дітей припадає на католиків 75, а на жидів 25.

Загальний приріст населення в Варшаві та в інших містах Польщі такий: у Варшаві на загальний приріст 64 відсотків був приріст католиків 75, в Познані на 93 приріст кат. 98, в Бидґощі на 73 — 93, в Катовицях на 83 — 91, в Сосновці на 81 — 89, в Лодзі на 53 — 76, в Кракові на 74 — 76, а ві Львові на 65 — 67. — На основі цеї статистики виводить автор, що хоч до міст напливали жиди доволі численно, то в містах католицьке населення помітно зростає, а жидівське меньшає. Найзамітніше в Варшаві, Вильні й Лодзі. На північному заході католицька родина по містах не меньше численна, як по селах, а приріст: її нормальний (понад 3 відсотки), зате двічи низчий у жидів. Автор сподіється, що вскорі в містах корінної Польщі й на Литві, де нема між селами племінної ріжниці, зникне етнографічна мозаїка. Автор нічо не говорить від себе про міста на етноґрафічно непольських землях, хоч подає дані зі Львова (на 65 відсот. загального приросту 67 католиків). Автор очевидно має на увазі тільки римо-католиків.

Цей приріст тут менший, як в інших містах в етнорафічно польських землях. Та, як знаємо з найновіщої статистики у Львові, він, на диво, всеж таки найбільший у порівнанню з жидами, а передовсім із українцями, яких приріст щораз меньший. Причини цего економічні й моральні, їх наслідки: меньше народин, більша смертність і денаціоналізація.

Чи можливе знесення воєн?

Визначний німецький промисловець і політик Арнольд Рехберґ з Берліна оповістив статтю, в котрій отверто поучив свій нарід, щоб вибив собі з голови всякі мрії про те, немовби війни могли бути знесені. Навпаки! Серед теперішних відносин війни на його думку будуть ще частійші і гірші ніж були. Ось його арґументи.

Відколи в державах перемогли демократії, уряди се витвір таких партій, котрі вміють зібрати найбільше голосів. А партії тепер не те, що були колись. Давніще були се свого рода ідеалістичні орґанізації з окремими програмами. Тепер партії переважно матеріялістичні спілки, котрі мають програми лише для закривання своїх матеріялістичних цілей, перед суспільністю. Рідко де лучається така партія, котра може покрити кошти адміністрації, преси й аґітації. Длятого майже всі партії є на утриманню. На чиїм? На утриманню тих, що мають великі гроші. А хто тепер має великі гроші? Колись мала великі доходи кляса великих земельних посідачів (дідичів). Тепер та кляса скрізь сама в грошевих клопотах. Длятого вплив тої класи на політику й уряди скрізь упав. Тепер рішають у політиці великі спілки 1) промисловців і 2) банковців. Нема такого міністра, котрий мігби їм опертися, навіть якби хотів: преса (залежна від згаданих сил) скоро так його „описалаб“, що хочби він був найлучший, ставби неможливий в очах суспільности. А якби преса не хотіла сего робити, то стратилаб субвенції й упалаб разом з партіями, котрі малиб таку неслухняну пресу.

Промисл у сих часах стоїть на вуглю й залізі. Посідачі тих двох річей т. зв. „тяжкі промисловці“ — тепер рішають в політиці.

Правда, росте вже в силу хемічний промисл, котрий може колись так скріпити хліборобство, що воно зрівняється в силі з „тяжким“ промислом. Але се може бути колись. Тепер ще того нема.

Отже рішаючий тепер тяжкий промисл не хоче розброєння, бо він головні свої зиски тягне якраз з виробу воєнних матеріялів. Їм треба зброєнь. І длятого треба їм воєн. Програних воєн вони не бояться, бо в разі програння війни в одній державі вони просто перекидають свої капітали до иншого „заняття“. Навіть розброївши ворога (як пр. Німеччину), вони своєю пресою вдержують суспільність у гіпнозі, що війни неминучі. І вони дійсно неминучі, бо демократичні сили властиво нічого не ризикують. Далеко більше ризикували в разі програної війни давні монархи, бо ризикували тронами і коронами. А програючі демократичні уряди (котрі є тільки викладниками укритих за ними богачів) „ризикують“ хіба тим, що тягар війни переложать з себе на маси народа. В них нема особистої відповідальности за нещасну війну.

З тих всіх причин утопією єсть думати про можливість знесення воєн і навіть про можливість невтральности розброєних держав у більшій війні. Кожда більша війна зваляться немов автоматично якраз туди, де земля не буде достаточно хоронена, як се ми бачили в поході німецьких сил на Бельґію: се просто закон природи і ніякі паперові умови на те не порадять: чиї границі не будуть забезпечені військом як треба, туди повалить війна мов повінь, хочби договори не знати як говорили, що сего робити „не вільно“. Тереном будучих воєн стануть передовсім найслабші мілітарно держави. Хто хоче мира, той мусить перестати маячити, про мир і зброїтися та шукати міцних, союзників. Ось правда про факти такі які вони дійсно є.

Розуміється, коли ті війни зірвуться, сего ніхто сказати не годен. Такий стан, який є, може тревати і пару поколінь.

На весняний сезон поручає елеґантні КАПЕЛЮХИ
по приступних цінах
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
Львів, вул. Пекарська ч. 47., I. пов.
Принимає всякого рода модиярську роботу.
166 4—4

Бандитизм чи кретинізм?

Зразок журналістичної культури у наших соцял-радикалів.

„Громадський Голос“ з 1. квітня ц. р. позволив собі зреферувати і подати своїм читачам зміст і характер політичних статей нашого орґану таким способом, що навіть серед українського культурного варварства являється незвичайним. Читаємо там в огляді преси м. ин. те:

„Програма „Нової Зорі“ така: Признати польське панування, всеодно головою мур розбивати небезпечно, нехай це роблять фантасти, а ми члени УХА й УНДА, як мога скоро, ставаймо до розбудови сильних підстав польської держави, а за те дістанемо посади, дістанемо автономію, яку Польща зобовязалася нам дати. Поляки поділяться з нами владою, тільки, щоби ми не торкали права власности, особливо у відно ценні до великих власників дібр і дали доказ, що ми так само вміємо по капіталістичному думати, як усі „культурні народи“ Заходу. Всякі соціялізми, кличі про реформу земельну, господарську й таке інше, тільки компромітують нас перед Заходом і тому до цеї пори нам не віддано влади в наші руки. А будемо покірні й будемо взоруватися на капіталістичних державах Заходу, то може хоч сяк-так поправимо свою долю. Це є менше більше думки висловлені в останніх числах „Нової Зорі“. „Нова Зоря“ заповіла, що буде виходити як дневник. Віримо, що їй тепер з тим програмом легко буде добути гроші“.

Все те без найменшого цитату з наших статтей. Читачі „Нової Зорі“, оскільки не памятають добре її статей від 11. III. почавши (бо про них саме думає „Гром. Голос“), будуть ласкаві взяти в руки відповідні числа нашого часопису і переконатися, чи хоч одна наша думка відповідає тому, що висше наведене як буцімто наша програма; зокрема, чи були в нас заклики „до розбудови сильних підстав польської держави“, чи були домагання „недоторканости дібр великих власників“, величання „капіталізму“, боротьби з земельною реформою,“ рекомендація „покірности“ і т. д. і т. д. Порівнайте й самі осудіть.

Науковий фейлетон „Н. Зорі“ з 8. IV. 1928. 12

С. ТОМАШІВСЬКИЙ.

Перший уніятський митрополит України-Руси.

V. ХТО БУВ ПОЛІТИЧНИМ ПРОТЕКТОРОМ МИТРОП. ПЕТРА?

Пригадуємо, що вже в третім розділі дійшли ми, на основі розбору англійських жерел до висновку, що Петрова місія в сам осередок католицької Европи мусіла мати, окрім релігійного характеру, ще й свою політичну ціль. Доказом сього є сам упадок митрополита: вигнали його Татаре, що в справах релігійних були заглом толерантні, очевидно не з релігійних причин, а політичних — державних чи церковних. Доказом сього є й те, що Петро, крім у папи шукав ломочи також у світських володарів Заходу. З усього виходить, що за ним мусіла стояти якась княжа влада на Руси і що упадок сеї влади під ударом Татар потягнув за собою й вигнане митрополита. Хто-ж у такім разі міг бути політичним протектором архиеп. Петра?

З історичного огляду цілої справи у II. розділі знаємо, що позиу Петра на Заході — оскільки взагалі не піддавано в сумнів його характеру й місії — звязувано звичайно з політикою галицького князя, пізніше короля, Данила Романовича. До такого погляду вела наперед знана нам уже традиція, що виходила від Стрийковського, а головно з инших жерел знаний факт, що той князь дійсно стояв у довших взаєминах з апостольським Престолом (з 1246 почавши), бажав підмоги католицької Европи проти Татар, заключив церковну унію і т. ин. З того пішло й настирливе шукане архиеп. Петра в ряді галицько-руських владик. Та коли критичніше придивимося тим поглядам, мусимо відкинути їх, як цілком неоправдані.

Про одні перепони була вже мова (в IV розділі): з Данилової держави хиба годі було Татарам вигнати Петра. Дальше: якби так справди було, що Петра послав Данило, то як можливо пояснити собі, чому в пізніших листах папи до Данила і його брата Василька — листах перехованих до нині — нема найменшої згадки про Петра і його місію. Вкінці: дійшовши до певности, що Петро був митрополитом київським, мусимо раз на все виключити тіснішу звязь між ним і Данилом. Передусім сей князь, окрім коротенького моменту в 1240, Києвом не володів. В таких обставинах трудно уявити собі, щоб митрополит був його довіреною людиною; а якби так було, то вигнаний Татарами з Києва був-би такий митрополит знайшов захист у землях Романовичів і не мусів скитатися по чужині. Так само було-б незрозуміло, чому Данило, мабуть ще за життя Петра, старався вже про нового митрополита — Кирила; булоб дивне й те, що двірський літопис Романовичів — галицько-володимирський — ні словечком не згадує про сього незвичайного митрополита і його дивні пригоди.. Збираючи в одно, мусимо дійти до певного висновку, що між кн. Данилом і митроп. Петром тісніших взаємин не було й бути не могло.

Менше-більше те саме треба сказати про можливий здогад — досі одначе ніким не висловлений — що мовляв Петро стояв під політичним покровом другого, побіч Данила могутного князя — Ярослава Всеволодича суздальського. Се якраз йому формально належав Київ в рр. 1245—1246, в дійсности-ж Татарам. Про нього знаємо також, що він перед смертю (1246), в часі примусового побуту на дворі в. хана в Монголії, заявляв папському послови тамже, о. Плано-Карпіні, що хотів-би навязати тіснші взаємини з Римом. Одначе й таку догадку, що за митроп. Петром стояв Ярослав суздальський, мусимо відкинути. Коли-б іменно так було, то слід того мали-б ми знов у листі Иннокентія IV-го до Ярославового сина Олександра, де папа певно був-би покликався не лише на свідоцтво самого Плано-Карпіні, а й на посольство Петра; та й Олександер був-би мабуть прихильніше відповів папі, ніж се дійсно сталося.

Отже дійшли ми до висновку, що митроп. Петра неможливо звязати ні з Данилом, ні з Ярославом. Щобільше, сей відомий нам факт, що усунений Татарами голова руської Церкви тим самим вигнаний був з цілої Руси, що він не знайшов захисту ні в державах галицько-володимирських, ні в суздальсько-владимирських, ні в залежних від Суздаля землях новгородських, — сей факт веде нас до висновку, що політичного протектора митроп. Петра треба шукати серед суперників обох названих вище володарів старої Руси.

Короткий погляд на політичний систем Руси в часі між 1230 і 1245 не полишає нас у довгім сумніві, хто був той князь, що йому наш Петро був зобовязаний за винесене його до достоїнства митрополита і що з ним поділився сумною долею упадку. Сим князем міг бути тілько Михайло Всеволодич чернигівський. Історія його мало знана; ми не маємо літопису близького його домови. Одначе те, що про нього знаємо з инших літописів, йому неприхильних, робить з кн. Михайла історичну постать, що заслугує докладнішого ніж досі пізнання, а й є достойна пера повістяра або драматурга.

Був він з амбітного княжого роду, що мав себе за найстарший на Руси. Належав до нащад-

Отже, коли соціялістично-радикальна партія протягом цілої четвертини року розливала море аґітаційної демаґоґічної гноївки по всій нещасній країні на те, щоб для своїх головачів добути добре платні місця на варшавськім сміттю і честь зложити вірно-підданчу присягу того змісту: „Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzplitej Polskiej, wedle najlepszego swego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego jako całości“; — то така програма сеї партії має у неї назву „боротьби за найвищі національні ідеали“.

Коли-ж „Нова Зоря“ підняла голос проти сього соромного паломництва, а за тим, щоб українська людність у Польщі мала свій власний уряд і свій власний сойм у Львові, та щоб народні заступники присягали передусім на вірність рідній землі — то соціялістично-радикальний бандит чи кретин називає се „признаванням польської державної рації на українських землях“, купленим угодовством і т. д.

І ся партія своїми основателями мала Драгоманова і Франка! Низше впасти хиба годі.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматольог)

Д-р мед. Берта ШКАПЕР

абс. дентист. клініки Університету

Львів, вул. Академічна 24.

Тел. 26-58.

ординує в недугах зубів та устної ями

— - Технічно-дентистична робітня. - —

102 Для незаможних полекші. 11-15

Кріза парляментаризму.

В Парижі радила недавно з рамени „Міжпарляментарного Союза“ підкомісія для дослідження кризи парляментарного ладу. На сю тему виголосили реферати представники Анґлії, Франції, Німеччини, Італії й Швайцарії. На основі тих рефератів випрацьовано реферати, котрими займеться окрема комісія між. Союзу в Празі сими днями, а відтак міжпарляментарний зїзд в Берліні, що має відбутися літом.

Політичний огляд.

Страстно-політичні роздумування.

Львів 4-го квітня 1928.

З завтрішним днем вступаємо у Страстний Тиждень. У дни покути, роздумування над гріхом та почитання Того, що своїми муками і смертю спас людство від остаточного загину. Стоячи на порозі такого рокового моменту для всього християнства, чи політичний хроніст може пройти мимо? Очевидно, ні. Тому й ось вам т. ск. страстно-політичний огляд.

Перша наша думка летить у колишню близьку нам наддунайську столицю — Відень. Саме тиждень сьому Католицький Народний Союз Австрії мав великі збори. Сензацією їх була промова віденського архиєпископа - кардинала Піфля. Провідні думки її такі: Десять літ треває сизифова праця над відбудовою господарського життя Австрії по руїні. Одначе страшніший від економічної нужди є моральний занепад нашого часу. Замість того, щоби з катастрофи світової війни вийти очищено і поліпшено на шлях морального відновлення, дике уживання життя обхопило маси й неначе божевільними обертає ними в шалі змисловости й обожання людей. Велика жура за всю будуччину народу мусить опанувати кождого патріота. Та ся жура переходить усі межі, коли візьметься під увагу, як виховується молодь у прилюдних школах. Там виростає покоління без усякого морального звязку з Богом і його заповідями, без почуття відповідальности перед висшим Суддею, без пошани перед богомданою зверхністю, — одним словом: покоління без совісти. Та що-ж то буде з нещасної батьківщини, коли се покоління, полишене всякого морального стриму, візьме колись стерно нації у свої руки? Томуто моральне питанне важніше від політичного, господарського чи фінансового. Коли країна при Божій допомозі має бути вратована, то громадянство мусить морально воскреснути. До того необхідна велика моральна сила, якої само з себе громадянство не викреше: її можна черпати виключно тільки у вічнім жерелі релігії. Релігійна обнова цілого народу і кождої одиниці — се заповідь нашого моменту, а передусім здобутися на все, щоб сю думку пізнала наша молодь.

Промова кардинала, як сказано, викликала загальну сензацію. Вся віденська преса присвятила їй богато уваги й коментарів. Ліберальна і соціялістична преса старалися ослабити враження деяких частин промови, підкреслюючи, що мовляв Відень не виїмок у сучаснім світі, що орґії змисловости дають істнованне великій галузі промислу і зменшують безробіття та що вкінці і перед війною Відень не був пуританським і т. д. Може сі заміти і не без деякої рації, одначе вони не всилі змазати факту: 1) що сьогодні майже вся людність від верхів до низів опанована шалом змислового уживання життя — чого давніше не було, та 2) що сей моральний упадок нерозривно і причиново звязаний з безрелігійностю взагалі, а з недостачею релігійного виховання зокрема.

Та що нам Відень? — скаже хто. У нас мовляв не так... Коли-б дійсно впав такий заміт, то був-би тілько доказом сліпоти на все, що довкола нас діється. Й орґанізм українського громадянства точить та страшна хороба, про яку говорив кард. Піфль. Вже не говорити про наших земляків за Збручем, де змисловість і безрелігійність безмірно страшніші ніж у найбільшім вавилоні західної Европи; і по сім боці річки стан такий, що жах бере і за сучасність, та ще більше за будуччину народу і землі. Певно, ми громадянство убоге і недостача матеріяльних засобів ставить тверді межі погоні сучасного покоління за житейськими втіхами, змисловими роскошами і шалом уживання. Та при сім треба тямити дві річи: 1) Ми суспільність не лиш матеріяльно убога, а й соціяльно примітивна та культурно несамостійна і невідпорна. Та сама давка отруї лише незначно захитає орґанізмом коня, натомість кота — вона вбє. 2) Коли в культурно і господарських старих і сильних громадянствах енерґія т. ск. злих соків орґанізму виладовується головно в шалі уживання, то в нас, при скупих засобах, вона — ся енерґія зіпсуття — приймає ріжні, часом до себе неподібні форми, одначе однаково нездорові і вбийчі.

Дентист Б. ЛЬОКЕР

у СТАНИСЛАВОВІ,

вул. Собєського 14, партер.

Спеціяльність: Корони білі і штучні зуби американською системою. Ціни приступні. Услівя догідні.

43 17—?

Очевидно, найбільші спустошення робить отся хороба серед молоді. Вона теж в першу чергу мріє про всякі радощі життя — в таких розмірах і так інтензивно, як старшим поколінням не снилося. Під найріжнішими формами вкрадається руба змисловість у душі: як література, як мистецтво, як спорт, як гіґієна, як політика... Всюди вбиває вона нахил до дисципліни, до пошани авторитету, до скромности і т. п.; натомість плекає неуцтво, моральну розперезаність, розбуджує приспані культурою інстинкти анархізму, самоволі, пайдократії, тероризму і т. д.

А вже найнебезпечніша ся хороба сучасного покоління, коли вона виступає в масці соціялізму або націоналізму — тих новочасних псевдо-релігій, видуманих мабуть антихристом на повалення Христової. Сі псевдо-релігії принадні головно молоді, увільняючи її від строгих і безоглядних правил християнської етики, що вимагає панування над елементарними пристрастями людської натури, натомість захоплює й ошоломлює її новими максимами: в імя — тут націоналізму, там соціялізму — все дозволене!

Наше старше громадянство супроти сих проявів — неначе засліплений у своїх дітях батько. Для нього все добре і гарне, що робить дитина; а вразі нещастя всьому винні инші — учителі, шефи, сусіди, власти і т. ин. Українське громадянство галицько-володимирської землі! Від ряду літ погано діється з твоїм квітом, з твоєю молоді! Отям себе і її, поки не запізно! Інтелектуальний рівень сеї молоді низше пересічного; моральний гарт їй цілком не знаний. Вона сама того не знає, що ті „національні“ кличі якими вона руководиться, в дійсности нічого спільного з національною ідеєю українського народу не мають, а навпаки, сю ідею до гробу заганяють. Тому ти, старше громадянство, здобудься на відвагу, на зви річ по імени, а до пожалування як не кари достойних прояв активности твоїх синів не доробляй екс пост високопарних, ніби етичних мотивів, як се було недавно. І поки час, розкажи своїм синам: наука, дисципліна, послух, а над усе — релігія, як єдине жерело відвічної правди і всякого благородного, творчого ідеалізму, в тім числі й національного! Коли на сю відвагу (так: відвагу, бо боязливість твій первородний гріх!) не здобудешся, то здобудеш в історії нестерте пятно руїнника. Якщо твоя молодь буде далі виростати під твоїм поблажливим оком, як досі виростає, то хочби Провидіннє створило не одну самостійну і соборну державу, а десять їх, то так виховане покоління до небогато днів розвалить їх усі.

РАД. СОЮЗ. Протибольшевицька змова. По відомостям польської преси на В. Україні викрили сими днями протибольшевицьку змову за самостійність України. В тій справі відбулося в Москві спеціяльне засідання політбюра, на котре візвано з Харкова голову контрольної комісії Затонського.

АНҐЛІЯ. Неофіціяльно повідомляють з Льондону, що там прийшло до заключення політичного порозуміння між Анґлією й Афґаністаном на основі проєкту еміра Аман Уллага. Цей договір мавби бути звернений проти Совітів і Туреччини.

ків Святослава Ярославича, що нераз засідали на великокнязім київськім столі. Родився на початку XIII-го в. з батька Всеволода Чермного, князя київського, і матери княжни польської, дочки Казимира Справедливого. Сам був жонатий з Оленою Романівною, сестрою Данила і Василька, князів галицько-володимирських. Брав участь у нещасній битві руських князів з Татарами над Калкою (1222), і по ній став князювати в Чернигові. Незабаром потім попав у затяжний конфлікт з Ярославом Всеволодичем Суздальським. Причиною був не дуже принадний княжий стіл у В. Новгороді — вже тогді у сфері впливів Суздаля. З 1223 почавши, володів там згаданий Ярослав і був майже постійно в незгоді з підданими: нераз покидав їх, то самохідь, то поневолі. Новгородці два рази (1225 і 1229) запрошували до себе Михайла з Чернигова. Він одначе не бажав Новгороду для себе, натомість рад був видіти там свойого малого сина Ростислава. З сього вийшла війна з Ярославом, закінчена, при посередництві митрополита і київського князя Володимира Рюриковича, згодою в 1230-ім р. Михайло, між тим посвоячений через дочку з Суздальцями, залишив усі новгородські плани. Його політичні амбіції пішли в иншім напрямі.

Чернигівська династія уважала себе в першій мірі управненою до володіння Києвом, а дальше — до спадщини по галицьких Ростиславичах. Роман Мстиславич і його сини, Данило і Василько, були в очах чернигівського роду узурпаторами Галичини і мали там дійсно богато противників серед боярства. Новий зворот у політиці кн. Михайла викликав наперед непорозуміння з досьогочасним союзником Володимиром київським, і довів до того, що сей нездатний князь став з ворога союзником Данила. До того, і суперництво з Ярославом віджило наново (близшої причини не знаємо), так що Михайло мав доволі ворогів. У боротьбі з ними виявив він незвичайну енерґію, богато політичного і военного хисту, зокрема його син Ростислав, в молоденькім хлопячім віці, розвинув стілько відваги, хоробрости і невтомних змагань, що мусимо чудуватися. В 1234/5 Михайло мало не стратив Чернигова, одначе зручним маневром умів розромити противників, викинути Володимира з Києва і посадити там свойого підручного князя, пійти на Галич, відобрати його Данилови, довести до близького союза з угорським королем Белою IV, заручаючи свойого сина з його дочкою, вкінці зблизитися до польських князів, а навіть до німецько-римського цісаря. Угорщина змагала тогді до опанованя устя Дунаю і західної Половеччини (пізніше Молдавія і Бесарабія), отже Михайлова коаліція творила сильний блок, що міг основно перемінити політичний систем на сході Европи...

Верх успіхів осягнув Михайло в 1236/7 р. Він прогнав з Києва Ярослава Суздальського, що туди хвилево вдерся, взяв стару столицю Руси для самого себе, а Галичину віддав синови Ростиславови. Від Чернигова по Перемишль простягалася його власть. Сим способом виросла на Руси третя могутність, однаково небезпечна — як для суздальських Всеволодичів, так і для володимирських Романовичів... Та майже одночасно прийшла трагічна катастрофа. Зявився новий політичний чинник, могутніший від цілої східної і середньої Европи вкупі, грізний для всіх її країн і держав, — себто Татаре.

Пройшовши 1236—1238 вздовж Волги, вдарили вони 1839-го р. на Задніпрове і разом з Черниговом не полишили каменя на камені. Одночасно на правім боці Дніпра вдарили на Михайла і Ростислава свої, руські противники: Ярослав, тогді вже князь суздальський, і Данило. Ціла політична будівля, двигнена з таким зусиллєм, розлетілася відразу. Данило, на короткий момент, заволодів навіть Києвом (1240). Михайло з сином пішов блукати по Угорщині, Польщі та шукав зближеня з самим Данилом. В порозумінню з сим останнім, повернув він, як тілько татарська хуртовина перекотилася за Карпати, на київські і чернигівські руїни (1241).

Одначе і в сій новій і тяжкій ситуації не зрікся ранніших мрій. Зокрема син Ростислав, що тимчасом оженився вже з угорською королівною, відновив боротьбу за Галич і Перемишль. Супроти сього відновився і волинсько-суздальський союз. Ярослав ударив чолом перед татарським Батиєм і з його рук випросив для себе столицю Руси. Татари прогнали Михайла з Києва і посадили у нім Ярославого боярина як намісника (1244). По повній подорожі в Угорщину, Михайло повернув до полишеного йому родинного гнізда у Чернигові. Син Ростислав остав на Угорщині, і все тепер залежало від успіху в його зусиллях заволодіти Галичиною. Та битва під Ярославлем (1245) погребала останні надії батька і сина. З усіх усюдів оточений ворогами й інтригами, Михайло задумав вратувати бодай Чернигівщину. Тому-то, самохіть чи поневолі, поїхав з поклоном до найсильнішого з ворогів — до Батия. Одначе попав у пащеку Льва, звідки не було йому ратунку. Чи в сьому була діяльна інтрига з над Оки або Буга, чи тільки мстивість або політична вирахованність варварського деспота — годі розсудити; досить що князь Михайло, спровокований у своїх релігійних почуваннях, показався повним характеру і згинув мученицькою християнською смертю (1246).

Д. б.

Присилайте передплату!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ.

Заборона хрестів. Радянські часописи приносять оголошення большевицьких властей, що уживання хрестів на цвинтарях вже не відповідає вимогам теперішнього життя (?). В звязку з сим оголошенням заборонено всім різбарям, каменярам та артистам виконувати хрести.

Православні у Франції (КАП). В російській православній церкві в Парижи відправлятимуть богослуження після літургії св. Івана Золотоустого у французькій мові. До сеї церкви має бути прилучена православна парохія. Французьку мову вводять до богослужень тому, що діти російських еміґрантів виховані у Франції дуже слабо розуміють свою матірну мову. (Ту літургію переклали вже й на анґлійську мову. Ред.)

Італійський катол. пласт і фашизм. (КАП). Римські часописи з 31. м. м. подають урядове звідомлення про розвязання католицьких пластових орґанізацій в Італії. Орґан фашистів „Мессаджеро“ завважує, що „молоді католицькі пластуни“ се орґанізація, в котрій найшли пристановище опозиційні елементи з розвязаної фашистами катол. партії пополярів. Ся партія мала обсадити важні становища в пластовій орґанізації, щоби запевнити собі вплив на виховання молоді. Не потверджуються натомість відомости про розвязання инших катол. орґанізацій, шкіл та установ катол. акції. Фашисти злагіднили свої первісні острі зарядження у відношенню до прочих катол. орґанізацій та установ. — Президія орґанізації італійської катол. молоді розіслала обіжник до всіх підчинених стоваришень із зазивом, щоби всі зорґанізовані молоді католики здержалися в Велику Пятницю на 24 годин від курення тютюну та щоби зложили сего дня жертву в висоті одної ліри. В сей спосіб італійська катол. молодь хоче задокументувати орґанізаційну карність і духа жертви.

Д-р Г. Брухнальський

стоматольог-дентист,

ординує в хоробах ями устної і зубів.

179 Для незаможних пільги. 2—5

Львів, Галицька ч. 19., II. пов.

ДОПИСИ.

ЛЬВІВ. (Отвертий лист. До Високоповажаного Пана проф. д-ра Кирила Студинського, президента Укр. Фонду воєнних вдовиць і сиріт у Львові). Сотки воєнних вдовиць і сиріт, передовсім по бувших членах Української Галицької Армії звертались і звертаються за підмогами до „Українського краєвого Товариства опіки над інвалідами“ у Львові і в численних конечних випадках із фондів інвалідських наше Товариство мусіло підмоги виплатити, хоч істує у Львові „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“. Тому що від ряду літ цей Фонд не проявляє жадної діяльности, а навіть не відбував Загальних Зборів, заступник голови нашого Товариства звертався літом 1927 р. до Вас, Пане Президенте, і пропонував, щоби урухомити Фонд з тим, що запропонував навіть полагоджування переписки і чинностей Фонду канцелярією УКТОНІ. На це відповіли Ви, що по вакаціях скличете засідання Виділу „Фонду“, яке винесе відповідне рішення. Мимо писемного урґенсу від УКТОНІ з дня 16. XI. 1927 Ч. 1457/27 і з дня 23. II. 1928 Ч. 294/28 жадної відповіди до цього часу ми не одержали, як також Ви не зволили нас повідомити, чи і як Фонд полагодив 20 прохань воєнних вдовиць, які ми вислали на Ваші руки дня 24. XII. 1927 і 10. III. 1928. Вважаємо справу домопоги вдовам і сиротам по членах УГА справою великої національної ваги й тому звертаємося цею дорогою до Вас із домаганням урухомити „Укр. Фонд воєнних вдовиць і сиріт“ і скликати бодай Загальні Збори.

Львів, дня 23. березня 1928.

Головна Рада Укр. Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами.

(Слідують підписи).

Нововідкритий

МАҐАЗИН ПОСТЕЛІ

під фірмою

Р. ДЖАЛА

ЛЬВІВ,

вулиця Хорущина 5.

поручає

через МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ

по цінах кошту:

Ковдри від 18·00 зол.

Матераци з морської трави о трьох подушках від 33·00 зол.

Матераци з волосіння від 72·00 зол.

Простирала під ковдри від 10·50 зол.

Простирала на ліжка 5·00 зол.

Франки з метра сторові і тридільні

Ґарнітури плюшові і ґобелінові

Покрівці

Коци

Дерки на коні

Полотна

Всипи і інлєти заграничні

Піря

Пух

Сінники від 4·50 зол.

Приймається

КОВДРИ і МАТЕРАЦИ

до перероблювання

також

ПІРЯ

189 до чищення. 1—2

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

„МОРАЛЬ“ ВИННИЧЕНКА.

Жерела і зміст. — Письменник, що радить убивати батьків і дітей...

В літературній творчости В. Винниченка яскраво відбивається стремління вирішити основні проблєми моралі й освітлити важні справи родинного й суспільного життя. Винниченко хоче бути не тільки письменником-мистцем, але й письменником-моралістом чи навіть фільософом, що вказує „нові шляхи“ суспільству і проголошує „нову мораль“.

„Моралістичні“ шукання та „навчання“ суспільности розпочинає Винниченко майже з перших кроків своєї літературної діяльности ще молодцем. І в значній мірі, саме завдяки своїм „оригінальним“ теоріям „нової моралі“, здобуває успіх і популярність на Вел. Україні (головно серед молоді), якими й користується **до початку** революції 1917 р. Етичні теорії Винниченка прийшли під смак значній частині молоді наддніпрянсько-української інтелігенції, яка опинилася в той час на ідейнім роздоріжжу, втративши віру в Бога й старі ідеали, й не будучи в силі віднайти мету і зміст в життю. Винниченко являється якраз виразником тої глибокої моральної кризи наддніпрянської (української й російської) інтелігенції поч. XX стол.*).

Винниченко від молодих літ був соціял-домократом. Отже в основі його світогляду, очевидно, мусіли бути ідеї марксизму. З боку деяких соц.-демократів щоправда роздавалися деякі голоси, ніби „етика“ Винниченка суперечить основам марксизму й ухиляється в бік нічшеанства. Але се твердження ніяк не можна признати цілком слушним: безперечно, вплив Ніцшого — через російських письменників — досяг Винниченка й відбився теж на його аморалістичній проповіді; однак у суті своїй „етика“ Винниченка не розходиться з діялектично-матеріялістичними підставами марксизму, особливо в тій інтерпретації, яку йому дали російські марксисти, зокрема А. Луначарський**).

Як відомо, світогляд Маркса та його наслідувачів складається з двох цілком відмінних і взаїмно собі протилежних систем: **діялєктично-матеріялістичної** (чи— ліпше сказати, вживаючи більш сучасного терміну — **еволюційно**-матеріялістичної) і **утопійно-соціялістичної.** Ті системи Маркс штучно злучив в одно.

Розвиваючи теорію діялєктичного матеріялізму, марксисти запевняють, що в історії нема нічого незмінного й постійного: все зникає й заступає нашу; нема й не може бути нічого абсолютного, святого; нема й не може бути непохитних і незмінних вартостей, істин, норм і моралі... Всі релігійні та етичні системи, — кажуть марксисти, — вигадані на те, щоб „ошукувати бідний нарід“. І через те марксисти оголошують рішучу боротьбу релігії й усякій „буржуазній“ моралі. Марксисти ненавидять релігію, бо вона за-для неба — кажуть — змушує людину **забувати про землю,** за-для задоволення надприродних бажань людини — відхиляє людину від задоволення її **природних** бажань... „Людина мусить пізнати тільки **себе,** зробити **себе** мірою всіх життєвих відносин,... здобувати світ згідно з вимогами **своєї природи“,** каже Енґельс, співосновник марксизму... Людина мусить „рухатися навколо себе самої, як довкола дійсного свого сонця“— се слова самого Маркса! У згоді з сими заявами основоположників марксизму, Луначарський висловлює думку, що дійсний мотив усіх людських вчинків се **еґоїзм;** навіть самовбийство і саможертва, коли розібрати всі їх мотиви, в остаточнім висліді, запевняє Луначарський,— викажуться актами еґоїстичними... Той-сам Луначарський, розвиваючи марсівську „етику“, вказує, що з погляду „льоґіки“ можна говорити **лише** про **повинність** у математичнім (а не в етичнім) розумінню слова. Отже виходить, що з погляду марксистів ніякої повинности, **ніяких обовязків,** а — в такому разі — й ніяких етичних норм нема... Та й справді про яку мораль можуть говорити марксисти, коли одним із основних тверджень їх діялєктично-матеріялістичної теорії є „наука“, нібито життя людей залежить від розвитку господарства та від матеріяльної природи. Колиж так, то ніхто нічому не винен...

До сеї матеріялістичної, огидної й убийчої теорії марксисти долучають цілком суперечну з нею утопію соціялізму. Ігноруючи свої власні твердження, що на землі не може бути **ніяких** непохитних істин і вартостей, що все на землі підлягає зміні та знищенню, — марксисти все-ж таки вірять, що надійде час, коли людство „перескочить з царства вічної необхідности в царство свободи“. Тоді має наступити „рай на землі“... Що правда люде й тоді вмиратимуть, але тоді вони будуть почувати себе яко „єдина, справжня родова істота“... Під впливом сеї дивовижної (особливо для матеріялістів-еволюціоністів!) віри в „царство свободи“ ослаблюється еґоїстично-матеріялістичний характер марксівської етики; разом з тим повстає безконечна плутанина у „фільософії“, й „етиці“ марксизму.

Те саме бачимо також і в поглядах Винниченка. Але загалом у його творах (особливо писаних до 1912—13 рр., себто в молодшім віці) панують еґоїстично-матеріялістичні тенденції в найгрубших і найгірших формах*).

Сі тенденції помітні вже в однім із перших його творів — повісти „Голота“, де змальований конфлікт сентиментальної, „дрібноміщанської“ ідеольоґії з клясовою, мовляв, пролетарською. Представником „дрібної буржуазії“ в пов. „Голота“, є Андрій, бідний селянин-власник невеликого кавалка землі, що тимчасово опинився на заробітках; заробивши грошей, він має повернути до **своєї** землі. Психольоґія й погляди Андрія — „дрібновласницькі“. Він хотів би ставитися до своїх тимчасових товаришів-робітників, як до братів, зі щирим співчуттям і любовю; але з їх боку зустрічає ворожість. Для них — пролетарів він, господар-власник з його співчуттям, чужий. Вони всі змучені постійним бідуванням, у їх душах „усе попечене, болить“. Їм чужі „буржуазні“ сентиментальности... Таксамо чужими й необовязковими видаються їм „вигадані панами“ моральні приписи робити добро, казати правду, дбати про другого; се все „видумки панів“: „звідки ти знаєш, що Бог велів робити добро?!“ — запитує один з героїв „Голоти“... „Голота“ має лише один обовязок і один „моральний ідеал“: „кожен мусить дбати за себе!“

Ті самі погляди з більшою яскравістю розвиває Винниченко і в **більшій частині** инших своїх творів. Він на ріжні способи висміває й критикує в них буржуазну мораль, підчеркує незгідність життя „буржуазії“ з приписами моралі і старається виявити справжні мотиви людського поступовання. Таксамо, як і Луначарський, Винниченко (в більшости творів, писаних до 1912—13 р.) намагається довести, що головним чинником у поступованню людей є еґоїзм. Тільки люде сміливі й сильні, „чесні з собою“, визнають се й рішучо йдуть до своєї мети; инші, навпаки, „маскуються“, стараються прикрити свої еґоїстичні наміри говоренням про мораль, повинність, обовязок і т. д. Ідеольоґія й життя „буржуазії“, доводить Винниченко, збудовані на сім „маскуванню“ й „брехні“. Але пролетарська ідеольоґія має бути „звільнена“ від моральних „тягарів“, бо це „забобони“... Правду, чесність, пошану для старших людей, подружну вірність, всякого рода обовязки — все осміює й відкидає Винниченко. Вільна від „буржуазних забобонів“ людина визнає у нього лише одну чесноту — „чесність з собою“.

В „Голоті“ (в особі Трохима), „Моменті“, „Дисгармонії“, „Щаблях життя“, „Мементо“, „Чесноті з собою“ та ин. творах Винниченко змальовує свій „ідеал“ — сміливої, „чесної з собою“ людини, котра знає, чого хоче і не боїться „жахливих слів і привидів“. Сі „ідеальні“ герої Винниченка без вагання віддаються „природним“ пристрастям і втіхам життя, не зупиняючись перед брехнею, підступом, розпустою, убийством. Родинне життя для них не істнує; „ідеальні відносини“ між чоловіками й жінками уявляються їм от чимсь на зразок хвилевих зустрічей метеликів („Момент“). Старих батьків, коли вони стають тягарем, „найліпше вбити“: і герой драми „Щаблі життя“ таки отроює свою матір і „визволяє себе“ тим від видатків і турбувань. Малу дитину теж, після Винниченківської „етики“, можна згладити зі світа, коли вона заважає, як се й робить його герой „Мементо“... Аби лиш при тім бути „чесним із собою“... (Про гидоти, яких допускаються „ідеальні“ герої ром. „Чесність з собою“ навіть згадувати неприємно).

Далі вже йти нікуди. Винниченко, сам того несвідомий, до якої гидоти й свинства може дійти людина, відцуравшися від релігії та втративши в собі образ Божий.

Твори Винниченка **мали** широкий вплив, особливо на молодь, на Вел. Україні. Наслідки того впливу перед нами: подивімося на комуністичну молодь на Вел. Україні, пригадаймо сумну історію руйнування молодої Української Держави українськими-ж соціялістами й напівсоціялістами, пригадаймо тисячі дрібних і значніших моментів з історії української революції...

В літературній творчости Винниченка „етика чести з собою“ панувала не ввесь час. Біля 1912—1913 р. наступила в ній криза. Коло того часу написав він кілька гарних оповідань („Талісман“, „Федько Халамидник“ та ин.). У них зі щирою симпатією змалював **геройські** риси представлених ним людей; особливо цікавий „Талісман“, у якім Винниченко оповідає про пробудження почуття **обовязку,** про надзвичайну моральну силу, яку дає се почуття, про геройську саможертву і т. д. В написаних у слід за тим романах („Рівновага“, „По-свій“, „Божки“, „Хочу“) бачимо роздвій і хитання Винниченка між „етикою чесности з собою“ та стремлінням до якогось позитивного світогляду; а в „Записках кирпатого Мефістофеля“ знаходимо навіть пародію на ідеалізованого колись героя його-ж драми „Мементо“. Нарешті, в 1919 р. появився оден з найкращих творів Винниченка — драма „Між двох сил“ (з історії визвольної боротьби України). Здавалося, що Винниченко визволявся від аморалістичних тенденцій... На жаль, так не сталося. Дальші писання Винниченка (його листи до еміґрації й останній твір „Соняшна машина“ та ин.) показують, що Винниченко знову пропаґує і в публіцистичних і в белетристичних творах аморальні ідеї найгіршого сорту. Таким чином се оден з найшкідливіших письменників, яких видала буйна українська земля.

Орест Камянецький.

*) Не треба однак перебільшувати моральної кризи і впливів Винниченка на Вел. Україні. Серед значної частини особливо старшого громадянства на Вел. Україні аморалізм Винниченка викликав рішучий протест. Коли в „Літ.-Наук. Вістнику“ друкувався неморальний роман Винниченка „Чесність з собою“, се викликало таку бурю протестів, що редакція „ЛНВ“ мусіла припинити друкування роману.

**) А. Луначарський, тепер народний комісар (міністр) освіти всього радянського союзу, був одним з видатних російських теоретиків і популяризаторів маркезизму.

*) В. Винниченко родився в 1880 р., а почав друкувати свої твори в 1902 р. значить: уже в 22-м році життя зачинає „вчити народ“, хоч розуміється в тім віці ніяка людина ще сама нічого не вміє і не може вчити. При недостачі відповідної критики такі молодики „надають тон“ у всім житю. — Ред.

НОВИНКИ.

Продовження „Роксоляни“ може наступити аж по святах.

Хліборобські палати. Міністерство хліборобства приступає до урухомлення в цілій державі хліборобських палат на зразок палат, що є в бувшій пруській дільниці. Палати ці проєктовані так, що улад кожної з них дасться примінити до їх індивідуальних господарських і суспільних умовин у поодиноких воєвідствах.

Матура. Міністерство освіти визначило іспити зрілости в трьох реченцях, а саме: 7. травня, 21. травня й 11. червня. Іспити для екстерністів відбудуться в вересні.

Грім убив футбаліста. В Еспанії в Більбао в часі нагальної бурі вдарив грім у гурт змагунів, що вертали зі змагу копаного мяча. Одного з них убило, а трьох потерпіло потрясення. В околиці Більбао вбив грім одного з околичних жителів.

Землетрус в Туреччині. По офіційним даним у часі останнього землетрусу зазнало чимало шкід 18 сіл. Загалом є знищених 1900 домів, з чого 1841 в Тольбалі, що мала всего 2000 домів. Оноді відчули там новий землетрус.

Остання молитва летунки міс Ельзи Мекей. Летунка міс Ельза Мекей, що загинула в перелеті через океан на короткий час перед відлетом прийняла католицьку віру. Перед самим відлетом зголосилася в 5. год. рано в священика парохії в Грендгем о. Ерензена, щоб прийняти св. Причастя. Була вже в летунському одязі. Висповідалася, а потім прийняла **св. Причастя. Довго стояла на вколішках** затоплена в молитві, а потім пішла зі священиком на парохію, щоб із ним попращатися. „За кілька годин полечу над Атлянтійський океан — сказала — та не хочу, щоб моя родина довідалася про це скоріше, заки це станеться. Як тільки найдемося по тому боці океану, заразісінько зателеграфую о. парохові“. Так пращалася міс Мекей. Парох побажав їй щасливої подорожі, а вкінці спитав: „А колиб ми по 40 годинах не мали ніякої вісточки?“ На це міс Мекей не відповіла ніщо, тільки з трудом спинювала слези, що тиснулися їй в очі. Кивнула тільки рукою тай відійшла.

„Спеціяліст“ далі воює. В новій „Ниві“ Всч. о. д-р Костельник помістив новинку, в котрій напав на статтю в нашім орґані „З проблємів публичного життя“, закидуючи нам немов би ми **пропаґували особисте пашквілянство.** В дійсности ми пропаґуємо освітлюванне тих осіб, котрі займаються особистим пашквілянством від богатьох літ, як прим. нападаючи на Владик. В тій же „Ниві“ допустився о. Костельник ще одного вчинку, який навіть між анархістами й большевиками в журналістичних кругах уходить за негарний, а саме твердить, що дана редакційна стаття походить зпід пера одного з членів нашої орґанізації. Нападена ним особа лежить недужа й не читає ні „Ниви“, ні инших орґанів. Ми зі своєї сторони підчеркуємо, що в кожній дійсній редакції, кожна **засаднича редакц.** стаття не являється власністю одиниці, хиба що стаття підписана. Характеристичне, що цю замітку з „Ниви“ передрукувала сейчас найгірша пашквілянтська й демагогічна преса.

КОМУНІКАТ.

В звязку з появою нових орґанізацій під назвою „Заводове Звйонзкі Рольнiче“, які закладають чужі нам чинники головно на терені Станиславівського Воєвідства, а до яких втягається наших селян, Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові подає до відома — що:

1) На засіданні Виділу Головної Ради Товариства з дня 28-го січня н. р. стверджено, що підь цих орґанізацій противна гуртованню нашого селянства в рядах „Сільського Господаря“, а самі орґанізатори цих Звйонзків, чужі нам по національности, не дають ґарантії про мниме аполітичне обличя цих товариств;

2) Тому Виділ Головної Ради на цьому засіданні і на засіданні 11. лютого н. р. постановив протиставитись ширенню цих Звйонзків, вважаючи їх шкідливими для нашої хліборобської орґанізації, якою є „Сільський Господар“;

3) Виділ Головного Товариства взиває всі Філії та Кружки „Сільського Господаря“ протиставитись основуванню цих орґанізацій та звертає увагу, що громадяне, які стануть членам цих Звйонзків будуть вичеркнені з членів „Сільського Господаря“ як ті що діяють на шкоду нашого Товариства.

Краєве Т-во „Сільський Господар“ у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінники **„ДОБРА КНИЖКА“.** — **Lwów, skr. poczt. ч.11**

М. ХЛІБКЕВИЧ, у Львові, вул. Руська ч. 20. поручає свою робітню і магазин обуви мужеської, дамської і дитячої. 171 3—8

Б. оператор клініки проф. Ноймана і Гаєка у Відні
Д-р Л. Александрович
Спеціяліст від недуг ушних, носа, горла і гортані
Львів, ул. Валова 11., тел. 40-75,
118 11-12

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полягоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. 5-5
160

КРАВАТКИ майже **даром** перероблюю і приймаю до роботи з власних і повірених матеріялів
ВИРІБНЯ КРАВАТОК
„МОДЕРН“
Львів, Ринок ч. 8.
176 2-4

СВІЙ ДО СВОГО! Приймаю всякі будови по найтанших цінах, як церкви, школи, млини і т. д. Всякі інформації що до будови уділюю на бажання письменно, відворотною почтою; можу також приїхати на місце будови за зворотом коштів подорожі Технічно еґзамінований майстер **Гавриїл Музика в Поморянах.** 173 1—1

На сплати до 10 місяців!
ОБУВ - СУКНО - ОДІЖ
174 поручає Українська фірма 2-5
РОДОГАН
Львів, Ринок 43. — Тел. 15-70

Рами до портретів і образів.
ОБРАЗИ СВЯТИХ
М. Самосій
182 **ЛЬВІВ, Руська 18.** 2—5

Одинока в станиславівській Дієцезії торговля церковними річами
ЦЕРКОВНА ШТУКА
Станиславів, вул. Липова 1.
Філія: **Коломия — Собіського**
Поручає у великім виборі **ФЕЛОНИ** почавши від 270 зол.
ХОРУГВИ від 180 зол., образи, чаші, хрести процесійні, ручні і нагробні.
ДЗВОНИ, книги церковні і канцелярійні, книжки побожного змісту, молитвословы і т. и.
Великий вибір **КИЛИМІВ** по фабричних цінах.
181 1—1

СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, САЛОНИ, КАБІНЕТИ - Вироби - солідні - **МАТЕРІЇ на МЕБЛІ** нетріскаючі
ТАПЕТУВАННЯ КІМНАТ також **КИЛИМИ**
першої якости, в найкращих орнаментах і красках, поручає і виконує найдешевше
Лев Матвійовський
Львів, Хорущина 8. **Телефон 40-11.**
132 10—20

СЛЮСАРСЬКА РОБІТНЯ
під фірмою
СЕМЕН КОЗАК
Львів, Бляхарська 11.
виконує всякі роботи слюсарські, як вікна, церковні хрести, зелізні огорожі і т. ин. 183 1—5

КИЛИМИ
Глинянські
ЗАБАВКИ,
ВИРОБИ ЛОВІЦЬКІ,
КОСМЕТИКИ,
ФІГУРКИ ГІПСОВІ.
КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ
Львів, вул. Коперника 11. Тел. 26-09
ЛЮДВИК ГЕҐЕДІС
ФІЛІЯ: Килими і кошикарські вироби, Галицька 5. Тел. 30—32.
124 10—10

РЕСТОРАН С. РАЙХА
Львів, Ринок ч. 5.
поручає **ОБІДИ** по **1·40 зол.** — **ПИВО** пільзненське, живецьке і львівське — також **ВИНА і МЕДИ.**
175 2-5

Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ 1-сторонні від зол. 26·50
2-сторонні „ „ 35·—
в цвіти „ „ 40·—
МАТЕРАЦИ
з морської трави від зол. 34·50
з волосані „ „ 76·—
Сінники готові . . від зол. 5·—
Подушки з піря . . „ „ 18·—
Готові пішви . . „ „ 3·—
„ **простирала** . . „ „ 5·50
„ „ під ковдри „ „ 11·50
Вовняні коци . . . „ „ 9·50
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, КИЛИМИ і т. п.
найдешевше продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ
А. ПЕТРУШЕВСЬКИЙ & М. МЛЕКО
Львів, Коральницька 6., тел. 37-72.
Пінники даром. Для шпиталів, пенсіонатів і т. п. ціни офертові. 10-10
131

БІЛЛЯ, БЛЮЗКИ, ШЛЯФРОЧКИ, СПІДНИЧКИ, ПАНЧОХИ, :-: :-: ТРИКОТАЖІ і т. п. :-: :-: найдешевше поручає фірма „ГОЛЬФ“ ЛЬВІВ, Кілінського 1. напроти Віденської Каварні.
167 7—24
Ціни для зареклямовання нашого магазину найнизші.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
138 9-?

ПЕРШІОРЯДНА ФІРМА
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
У ЛЬВОВІ — РИНОК Ч. 32.
ПОРУЧАЄ
ДОБІРНІ ТОВАРІ ДЛЯ ПАНЬ.
МУЖЕСЬКІ СУКНА.
ПОЛОТНА.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР!
153 ЦІНИ НИЗЬКІ! 6—15

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ
МЯСА
вудженини, товщу, великий вибір ковбаси, шинок, мяса і все що входить в обсяг вудженин.
Все зі здорового чистого вепрового мяса
Великий вибір святочний!
ТЕОДОР ПЯВКА
Львів, вул. Руська 16.
Замовлення з провінції полагоджуються відворотною почтою.
187 СВІЙ ДО СВОГО! 1—1

Посезонова продажа трикотажів і виробів волічкових з опустом 10 прц. з виставових цін у фірми: „ОЛЬКА“ ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 35. біля „Народньої Торговлі“. 116 12—20

ОБІДИ з 3-ох страв зол. 1·50
для абонентів знижка. ПИВО живецьке і львівське поручає РЕСТОРАН під „ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“ — (давний Людвіг) — тепер
142 16 24
І. Гайдінґер, ::: ЛЬВІВ, ::: ул. Краківська 7.

Виріб ВЗУТТЯ спортового й люксусового. — Спеціяльна робітня репараційна виконує швидко і дешево
І. Мушинський,
ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 11 в подвірю.
115 Тел. 25-31. 12—15

РІК ОСНОВАННЯ 1860.
Найстарше у Львові концесіоноване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертниче)
ФІРМА АНТІН ФЕХТЕР
уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер
ЛЬВІВ, вул. Шумлянського 2.
Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студнярства. Поручається як одинокий спеціяліст для важнійших копаних керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, бельковання і цимринованих разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при загвожджених керницях даю при порученім мені керовництві роботами.
154 10 20

ЛІНОЛЕЇ мережані і одноколірові
ЦЕРАТИ на столи й до обивки
КИЛИМИ вовняні та плюшові
ХІДНИКИ ютові, стрижені та кокосові
КАПИ на ліжка та столи
ПОКРИВАЛА, ЗАВІСКИ, ПОРТІЄРИ
ЛІЖНИКИ, ПЛЕДИ — — —
поручає
в найдешевших цінах

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЇВ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС
185 Львів, Леґіонів 3. — Тел. 16—45. 1—2

НОВИНКА!
Вже вийшли з друку дуже цікаві спомини з 1918 р. Сотника Бориса Монкевича п. з. „Слідами новітніх запорожців“. Спомини написані цікаво і читаються легко.
Замовляти по адресі „Добра книжка“, Львів, Почт. скринка ч 11. — Ціна книжки 3·60 зол.
2—?

ВАЖНЕ для П.Т. Духовенства і Читалень!
ЄВАНГЕЛІЯ, служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і пачас переплетня П. ПОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.
149 7-?

ДЗВОНИ,
РИЗИ,
ФАНИ,
ФЕРЕТРОНИ,
ПАВУКИ,
ЧАШІ і пр.
стало на складі
:: в знаній від сорок літ фірмі ::
Володимира УСТЕНСЬКОГО
ЛЬВІВ,
180 вул. Руська ч. 5. 1—1

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ І ДІТОЧИХ СУКОНЬ
С. Монцібовичевої
приймає
до науки шиття і крою
Львів, Хмельовського 15.
178 2—5

ЗУБИ виробляю по такім ЦІННИКУ
1 золот. корона . 18 зол.
1 золот. зуб . . 15 „
1 зуб на кавчуку 2 „
1 репаратура . 3 „
Все з найлучшого матеріялу
РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
(де каварня de la paix).
127 Знижок не уділюю! 21—24

ЖЕРЕЛО РУКАВИЧОК і ПАНЧІХ
І. ЗІХЕРА
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 3.
169 (напроти КАТЕДРИ) 5—20
поручає великий вибір рукавичок і панчіх

Рукавички скіряні 6·90, 7·50, 8·50.		
„ фільдекос і нитяні . . .	від	2·50
Панчохи фільдекос	„	2·90
„ „ І-а	„	4·59
Реформи фільдекос	„	4·—
„ шовкові	„	9·—
Сорочки попелінові	„	14·—
Пантофельки домові	„	6·—
Капелюхи діточі	„	2·50
Краватки шовкові	„	1·90

також палички, парасолі, перфумерія і біжутерія.

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10